

Lathund för klimatavtryck av olika insatsvaror

VERA innehåller klimatavtryck för en hel del insatsvaror, men inte för alla. Följande lathund ger vägledning om hur man kan göra för att uppskatta saknade klimatavtryck.

I de flesta fall står inköpt foder, mineralgödsel och fossil energi för de mesta växthusgasutsläppen från produktion och användning av insatsvaror. Lägg därför extra krut på att ta fram rimliga klimat-avtrycksvärden för dessa insatsvaror! För gårdar som köper in djur är det även viktigt att få med klimatavtrycket för dessa djur.

Om du inte hittar klimatavtrycket för en insatsvara i VERA, börja då med att leta i [JOKER-rapporten, kapitel 6](#)! (Berglund m fl, 2009. Jordbruket klimatpåverkan – underlag för att beräkna växthusgasutsläpp på gårdsnivå och nulägesanalyser av exempelgårdar). Där har resultat från tidigare livscykelanalyser av insatsvaror och produkter från jordbruket sammanställts.

Inköpt foder

Klimatavtryck finns för **vanliga foderråvaror** (se tabell 9 i JOKER-rapporten) och på <http://www.lcadatafoder.se>.

Ekologiskt foder: Det finns en [SIK-rapport](#) med klimatavtrycksberäkningar för ekologiska jordbruksprodukter, däribland fodermedel (Cederberg m fl, 2011 SIK-rapport 830).

Kraftfoder: Lantmännen har klimatdeklarerat sitt foder. Dessa värden finns inlagda för produkterna i VERA. Klimatavtrycket för kraftfoder som baseras på mycket spannmål ligger ofta mellan 0,4-0,5 kg CO₂e/kg foder. Proteinrika foder ligger ofta lite högre, medan foder baserade på restprodukter generellt ligger lite lägre. Om lantbrukaren köper foder från andra leverantörer kan du snegla på motsvarande Lantmännenfoder och använda det klimatavtrycket.

Restprodukter (t ex blöt drank och vassle) ses just som restprodukter från en huvudprodukt (t ex etanol och ost) och behöver inte bära utsläpp från produktionen av huvudprodukten eller andra utsläpp som skett tidigare i livscykeln (t ex från odling av etanolvete och etanoltillverkningen). Restprodukterna ska dock bära sina egna utsläpp, t ex från transporten av restprodukten till gården. I VERA beräknas utsläpp från transport av restprodukter i underformuläret Vägtransport som återfinns på fliken Produkter In som produkt Energi/Transporter/.... Obs1! Om lantbrukaren hämtar restprodukten själv behöver man inte beräkna transporten separat eftersom den redan ingår i den totala dieselförbrukningen på gården! Obs2! Bli inte förvånad om klimatavtrycket för fodertransporten blir låg (kanske ca 0,01 kg CO₂e/kg foder) – utsläppen från relativt korta lastbilstransporter är låga eftersom så mycket gods tas per lass och dieselförbrukningen är relativt låg.

Gödselmedel

Mineralgödsel: Defaultvärdet för mineralgödsel avser växthusgasutsläpp från kväve som producerats med tidigare rådande teknik. Med dagens teknik för lustgasrening kan växthusgasutsläppen sänkas rejält (från 6,8 kg CO₂e/kg N till under 3,6 kg CO₂e/kg N). Du kan själv ändra klimatavtrycket för mineralgödsel – hjälp med nya värden för de vanligaste klimatdeklarerade gödselmedlen ser du om du hovrar över informationsknappen vid rubriken Huvudgrupp under fliken Produkter In. Klimatavtrycket för en mineralgödselprodukt beräknas i VERA baserat på innehåll av växtnäring.

Biofer: Se bilaga 3 i [SIK-rapport 830](#).

Införd stallgödsel, rötrest och andra organiska gödselmedel: Ses som biprodukter från animalieproduktion/biogasproduktion/etc. och ska bara bära växthusgasutsläppen från och med transport av restprodukten. *Se även rubriken Restprodukter under Inköpt foder!*

Inköpta djur

Inköpta djur ska bära med sig växthusgasutsläppen från tidigare led i uppfödningen. Ett projekt pågår för att beräkna klimatavtrycket för uppfödning av smågrisar, gyltor samt ungnöt. I väntan på att de resultaten är klara kan de inköpta djurens klimatavtryck approximeras med växthusgasutsläpp från djur som går till slakt. För ungnöt mjölkkraser motsvarar det ca 6-7 kg CO₂e/kg levandevikt, ungnöt köttkraser ca 8-10 kg CO₂e/kg levandevikt och för gyltor ca 2 kg CO₂e/kg levandevikt.

Utsäde

Det saknas i stor utsträckning klimatavtrycksberäkningar för utsäde. För spannmål, oljevaxter, åkerbönor, potatis och andra grödor där frön/knölar normalt används som foder/livsmedel är det dock rimligt att anta att utsädesodlingen är rätt lik odling av foder/livsmedel och att växthusgasutsläppen per kg utsäde därmed bör vara i samma storleksordning som för motsvarande foder/utsäde. Det innebär ca 0,4 kg CO₂e/kg spannmål, 0,8 kg CO₂e/kg raps, 0,25 kg CO₂e/kg åkerböna/ärt och 0,07 kg CO₂e/kg potatis.

För gräsfrö är klimatavtrycket per kg utsäde högre eftersom mängden bärgat gräsfrö per hektar är lågt. Klimatavtrycket för ekologiskt klöverfrö har beräknats till 3-4 kg CO₂e/kg frö. Å andra sidan är utsädesmängderna små och produktionen av gräsfröet har därmed mycket liten inverkan på grovfodrets totala klimatavtryck.

/Maria Berglund
Hushållningssällskapet Halland

